

Віктор КОРНІЮК

ЯКЩО ЛЮДИНА ЗАГЛУШАЄ СОВІСТЬ,

ВОНА ЗНАХОДИТЬ СПОСІБ ОБІЙТИ ЗАКОН

В Україні нині панує ідеологія грошества, мораль підмінюється корисливістю: що вигідне, те моральне. Хоч як прикро, але пухлина корупції продовжує прогресувати насамперед у владних кабінетах, дедалі глибше проникає в людські душі. Зважаючи на таку ситуацію, чи не повинна Православна Церква активніше впливати на суспільно-політичне життя? З такого запитання розпочалася наша зустріч із Патріархом Київським і всієї Руси-України Святійшим ФІЛАРЕТОМ:

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

— Колиш Україна була частиною СРСР, і тут панувала ідеологія цієї держави, заснована на атеїзмі та певних земних ідеалах. Коли люди відійшли від цієї ідеології, утворилася пустота. Але ні природа, ні душа людини не терпить пустоти. Тому ця пустота повинна обов'язково чимось заповнитися. Чим вона заповниться, залежить від кожного особисто, але важливо й те, які думки є в суспільстві та що переважає.

З одного боку, в Україні почалося духовне відродження: люди потягнулися до Бога, до віри, до духовної традиції, до свого коріння. Ззовні це видно в тому, що почали відкриватися храми, будуватися нові, люди потягнулися до Церкви. І не тільки для того, щоби посвятити паски чи похрестити дитину. Багато людей щиро на вернулися до Бога.

А з другого боку, до нас прийшла ідеологія споживацтва й матеріального процвітання. Вона проголошує, що мета життя людини — задовольняти свої бажання, досягти успіху та багатства, насолоджуватися всім тим, що є в житті. За своєю суттю такі думки безбожницькі. Але якщо раніше безбожники обіцяли загаль-

не щастя у віддаленому майбутньому, то тепер людям пропонують збудувати своє щастя вже зараз.

Шлях до Бога — це шлях боротьби з гріхом, долання пристрастей. Шлях споживацтва й насолод — це шлях потурання своїм забаганкам і пристрастям. Гріх чинити простіше, ніж з ним боротися. Як, наприклад, простіше зрубати дерево, ніж його виростити. Тому ми бачимо в Україні одночасно і духовне відродження, і духовний занепад. Між ними триває боротьба. І кожен повинен зробити свій вибір: жити з Богом або без Бога. Бо третього шляху немає — тільки два.

Усе це стосується й тих людей, які наділені владою. Бо можна написати найкращі закони, але вони не діятимуть, якщо в душі людини мовчить совість. Якщо людина заглушає совість, яка є голосом Божим, то вона знайде спосіб, як обійти закон. Від цього й виникає корупція. Не тому, що закони погані, не тому, що погано стежать за їх виконанням, а тому, що бракує совісті.

Церква в Україні не може встановлювати закони для держави, вона — не міліція, щоб ловити хабар-

ників. Але нагадуючи про Бога, про відповідальність перед Ним, про Страшний суд і покарання за гріхи, про те, що все таємне — перед Богом, як відкрита книга, Церква виконує свою місію щодо суспільства. Завдання Церкви — духовно відродити суспільство, дати кожній людині, яка хоче жити за Божим законом, можливість пізнати його і втілити в життя. Ось цим ми і впливаємо на суспільство — проповіддю, богослужінням, молитвою.

Хтось може очікувати від нас, що Церква повинна активно втручатися в політичні процеси, ставати на бік певних політиків чи партій. Цей шлях для Церкви неправильний. Бо політика займається тимчасовим, а покликання Церкви — вести людей до вічності. Ми повинні залишатися відкритими для послідовників різних політичних поглядів. Церква не каже людям, якого політика чи партію підтримувати, але ми кажемо, якими критеріями, цінностями має керуватися людина, обираючи певного політика або партію. Ми закликаємо людей робити свідомий, відповідальний вибір, не продаватися за гроші або обіцянки, думати про май-

бутне держави та народу, а не про особисту вигоду.

І ще ми молимося за Україну, щоби Господь дав їй мир та злагоду, припинив ворожнечу. Я переконаний, що ця молитва є дуже важливою й через неї ми теж впливаємо на суспільство та політиків.

– Нині, в час зневіри, дедалі частіше лунають твердження, що, мовляв, усі релігії ведуть до одного Бога, а тому між ними немає різниці. В Україні теж виникають новітні релігійні течії...

– Твердження, що всі релігії ведуть до одного Бога, неправдиве. Як можна казати, що всі релігії свідчать про одне й те ж, коли християни вірять у Бога як у найвищу особу, а буддисти не визнають такого Бога. Християни вірять, що Бог є Трійця – Отець, Син і Святий Дух, а мусульмани та юдеї вірять, що Бог є лише одна особа. Християни вірять у Сина Божого Господа Ісуса Христа і Його Воскресіння, мусульмани шанують Христа лише як пророка, а інші релігії взагалі не вірять у Нього. Між цим усім не можна поставити знак рівності.

Говорити, що всі релігії ведуть до одного Бога – це те саме, що казати: «Не важливо, куди ти йдеш, бо ти однаково прийдеш до одного й того ж місця». Це ж неправда! Якщо ми підемо по дорозі праворуч або ж – по дорозі ліворуч, ми приїдемо зовсім до різних місць.

Про однаковість усіх релігій говорять ті, для кого кожна з них однаково далека. У сучасному світі багато людей звикли відкидати існування Істини. Вони кажуть: «І це трохи правдиве, і те також трохи правдиве. Але Істини немає». Чому так? Тому що Бог сам про себе каже: «Я є Істина». А людина, яка не хоче виправляти своє життя, яка хоче жити не за Божим законом, а за власним розумінням, відкидає Бога. Саме так диявол в образі змія спокусив перших людей: він навів їм думку, що Істина може бути й поза Богом, а те, що говорить Бог, – неправда. Люди спокусилися цим, спокушаються такими думками й досі.

Можна запитати: невже в інших релігіях, окрім християнства, все неправдиве й погане? Ні, це не так. Зі Святого письма ми знаємо, що всяке добро – від Бога, Який кожному людину прагне настановити в добрі. Тому Бог через совість, через те, що світські люди називають «загальнолюдськими цінностями», настановляє кожного: не вбивай, не кради, люби ближнього свого. Тому все те, що в інших релігіях не суперечить одкровенню Божому, не суперечить Біблії, є правдивим, і ми не відкидаємо цього. Ми не заперечуємо й того, що й атеїсти можуть робити добро, бо їх до цього настановляє Бог, хоча вони й вірять, що Його нема. Але це не означає, що неважли-

во, вірити чи не вірити в Бога і як вірити.

Разом зі свободою в Україні почали з'являтися такі релігійні течії, котрі приймають називати тоталітарними сектами. Вони можуть мати різне походження – і християнське, і нехристиянське. Головна їхня ознака: всю увагу вони зосереджують на особі однієї людини – лідера, гуру, пастора тощо. Тобто під виглядом проповіді Бога відбувається проповідь поглядів однієї людини та, фактично, поклоніння їй. Тому такі секти й називаються тоталітарними, бо діють за тим самим принципом, що й тоталітарні держави: є один вождь, волю якого треба виконувати. У таких організаціях людина стає поневоленою, втрачає свободу. Тому застерігаємо всіх: будьте обережні!

– Святіший Владико, чи змінилося щось на краще у стосунках із Російською Православною Церквою, особливо після відвідин України патріархом Кирилом?

– Візит патріарха Кирила багатьом в Україні – і не тільки в Україні – відкрив очі. Люди почали краще розуміти, що позиція Російської Церкви стосовно України політична. Що між Київським і Московським патріархатами немає різниці у вірі, бо ми сповідуємо одну православну віру. А різниця тільки в тому, що ми виступаємо за незалежну Україну й підтримуємо її державність та суверенітет, а Московський патріарх Кирило виступає за «російський світ», головним у якому має бути Москва, а Україна – знову їй підкорена. Тому візит патріарха Московського був на нашу користь, хоча патріарх Кирило й не хотів цього.

Іншим результатом візиту стало те, що нарешті розпочалися безпосередні зустрічі між представниками Київського Патріархату й УПЦ (МП), підготовка до діалогу між нашими Церквами. Це – важлива подія. І хоча на словах патріарх Кирило не заперечує цього процесу, на ділі ми бачимо, що Москва не радіє тому, як він відбувається. Україна радіє, люди підтримують цей процес, а з Москви дивляться на нього з підозрою. Але дедалі більше віруючих, духовенства, єпископів УПЦ (МП) розуміють, що переговори потрібні, що вони – найкращий шлях до подолання розділення Української Церкви.

Тому у відповідь на ваше запитання можу сказати: у нас поступово покращуються стосунки з УПЦ Московського Патріархату. З Російською ж Церквою стосунки залишаються складними. Бо як можуть бути нормальними стосунки тоді, коли ми виступаємо за добросусідські відносини, за повагу наших держав, народів і Церков одне до одного, а з іншого боку, з Москви, нам кажуть: вас нема. Ви ж бачите, що вже не тільки відкидають право нашої

Церкви на існування – відкидають і саму Україну. Кажуть, такої держави не може бути, що українського народу немає. Хіба так будуються добросусідські відносини?

З нашого боку є бажання до миру й порозуміння. Але ми не поступимося ні автокефалією Української Церкви, ні незалежністю України.

– «Ой радуйся, земле, Син Божий народився», – співається в одній із різдвяних колядок. Різдво Христове – одне з найвеличніших, найбагатших народними обрядами і традиціями свят в Україні.

– Так. Нині повсюдно в наших храмах лунають слова: «З нами Бог, розумійте, народи, і покоряйтеся, бо з нами Бог!». Ці слова обнадійливо звучать у наш час, коли всі переживають так звану фінансову кризу. В Україні до цієї всесвітньої біди додалися внутрішні проблеми. В цих умовах у нас, християн, слова пророка Ісайї: «З нами Бог!» уселяють незбориму надію та тверду віру, що все, що стається в світі з кожним народом і з кожною людиною, відбувається для нашого спасіння, задля нашої користі. Бог не тільки карає за гріхи, а й милує. І навіть коли Він карає, то робить це з любов'ю заради нашого спасіння й вічного життя.

Христос Спаситель приніс на землю мир: мир з Богом, мир душевний. Тому під час Його народження ангели співали: «Слава в вишніх Богу і на землі мир, в людях благовоління!» (Лк. 2, 14). Виходячи з цього, Церква навчає, що душевний мир християнина повинен ґрунтуватися не на багатстві, не на грошах і не на користолобстві, а на любові та благочесті. Заповіді Божі слід виконувати з любові до людей, і це любов'ю пройняте виконання дає душевний мир і віраду. Коли людина виконує свої обов'язки, спонукувана любов'ю, вона вже не прагне до власної вигоди. Якщо такій людині відповідають на добро злом, вона не втрачає через це душевного миру, бо творила добро з добрими намірами: з любові до Бога, з любові до людини, з любові до благочестя й правди. У такому випадку добро завжди залишається добром і мета його досягається навіть тоді, коли на добро відповідають злом.

У ці Різдвяні дні подякуймо Богові за всі Його милості до нас, за радості й скорботи. Благатимемо Христа Спасителя, щоб Він благословив нашу Українську державу, весь український народ у новому, 2010 році, дарував нам мир, злагоду, єдність і здоровий глузд, щоб ми керувалися в житті любов'ю до Бога, до ближніх і до України, ходили дорогами правди й не збочували на манівці. Нехай світлосяйне проміння Різдвяної зірки осяє наші душі й серця світлом правди, миру та любові!